

16.03.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**16 Mart 2021
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

16 Mart 2021 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Kararlar

YÖNETMELİKLER

- Elektrik Dağıtım Şirketleri Denetim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Perakende Ticarete Uygulanacak İlke ve Kurallar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Sistemik Önemli Bankalarca Hazırlanacak Önlem Planlarına İlişkin Yönetmelik
- Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Önerştirmelerde ve Soruşturmelerde Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ (No: 2021/2)
- Rekabeti Kayda Değer Ölçüde Kısıtlamayan Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Teşebbüs Birliği Karar ve Eylemlerine İlişkin Tebliğ (No: 2021/3)

KURUL KARARI

- Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 11/03/2021 Tarihli ve 2021/238 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 14/1/2021 Tarihli ve E: 2020/81, K: 2021/4 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 10/2/2021 Tarihli ve 2017/34841 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 10. Hukuk Dairesine Ait Karar

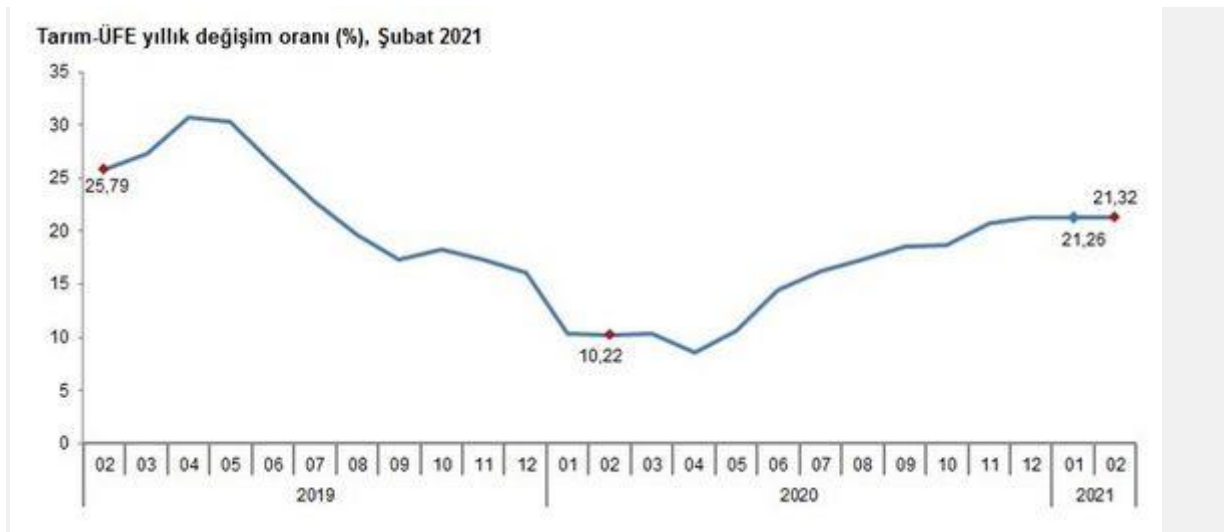
Tarım-ÜFE 19 ayın zirvesini gördü

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi Şubat'ta aylık bazda yüzde 2.61 artarken, yıllık bazda yüzde 21.32'ye yükselerek 19 ayın zirvesini gördü

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım ÜFE), 2021 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre yüzde 2,61 artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 21,32 yükselerek Temmuz 2019'dan bu yana 19 ayın zirvesini gördü.

Endeks, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 5,72 artarken, on iki aylık ortalamalara göre ise yüzde 16,67 yükseldi.

Sektörlerde bir önceki aya göre değişim; balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde yüzde 2,47, ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 2,55, tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 2,62 artış gerçekleşti.

Ana gruplarda bir önceki aya göre değişim; tek yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 0,16 azalış, canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde yüzde 2,75 ve çok yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 7,37 artış gerçekleşti.

Yıllık en fazla artış yüzde 37,64 ile turunçgiller alt grubunda oldu.

Bir önceki yılın aynı ayına göre en fazla artış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 29,86 ile tahıllar (pirinç hariç), baklagiller ve yağlı tohumlar ve yüzde 29,80 ile lifli bitkiler oldu.

Yıllık en az artış gösteren alt gruplar ise yüzde 1,11 ile diğer ağaç ve çalı meyveleri ile sert kabuklu meyveler, yüzde 5,08 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular ve yüzde 14,55 ile yağlı meyveler oldu.

Aylık en fazla artış yüzde 8,08 ile turunçgiller alt grubunda gerçekleşti.

Alt gruplar itibarıyla bir önceki aya göre en fazla artış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 3,81 ile diğer ağaç ve çalı meyveleri ile sert kabuklu meyveler ve yüzde 3,42 ile canlı sığırlar (manda dahil), bunlardan elde edilen işlenmemiş süt oldu.

Buna karşılık, bir önceki aya göre azalışın olduğu alt gruplar ise yüzde 2,23 ile çeltik ve yüzde 1,76 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular oldu.

Aylık en az artış gösteren alt gruplar ise yüzde 0,75 ile diğer çiftlik hayvanları ve hayvansal ürünler ve yüzde 1,10 ile lifli bitkiler oldu.

Şubat 2021'de, endekste kapsanan 86 maddeden, 22 maddenin ortalama fiyatında azalış olurken, 3 maddenin ortalama fiyatında değişim olmadı. 61 maddenin ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Mevcut uygulama devam edecek

Cumhurbaşkanı Erdoğan, COVID-19 tedbirlerine ilişkin, "Şehirlerimizdeki mevcut uygulamayı bir süre daha sürdürme ve gelişmeleri yakın takip etme kararı aldık" dedi. Ayrıca Erdoğan, kısa çalışma uygulamasının mart sonunda sona ereceğini duyurdu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, vaka, ağır hasta ve vefat sayılarını belli bir rakamın altına düşmesi gerektiğini belirterek, "Şehirlerimizdeki mevcut uygulamayı bir süre daha sürdürme ve gelişmeleri yakın takip etme kararı aldık. Tedbirlere özellikle uyulmasıyla, ilgili denetimleri daha sıkı şekilde yürüterek süreci yakından takip edeceğiz" açıklamasında bulundu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, kabine toplantısının ardından basın toplantısı düzenledi.

Tedbirlere uyulmaması halinde kısıtlamaların ve yasakların kaçınılmaz olduğunu hatırlatan Erdoğan, "Vatandaşlarımızdan tedbirlere muhakkak uyararak hem kendi sağlıkları üzerindeki riski azaltmalarını hem de şehirlerini ve ülkemizi bu musibetten kurtarma mücadelemize destek vermelerini rica ediyorum" şeklinde konuştu.

Erdoğan, kısa çalışma ödeneğine ilişkin yaptığı açıklamada ise "Salgının seyrine göre peyderpey uzattığımız bu uygulamayı mart sonunda bitiriyoruz" ifadesini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarından satır başları:

Gençlerimize, üzerinde 2053 vizyonlarını inşa edebilecekleri büyük ve güçlü Türkiye'yi miras bırakmakta kararlıyız.

Türkiye'ye diz çöktüremeyeceklerini görenlerin, diplomasi ve ekonomi alanında yoğunlaştırdıkları kuşatma çabalarını reform gündemimize hız vererek boşa çıkardık.

Türkiye'yi salgınla birlikte hızlanan yeni küresel siyasi ve ekonomik düzende hak ettiği yere çıkarmakta kararlıyız.

Ülkemizin hayrına olan her iş gibi reformlarımızı da kör bir husumetle sabote etmeye çalışanları milletimizin takdirine havale ediyoruz.

"Aşı sayısı 11 milyon 500 bine ulaştı"

Bugün itibarıyla yapılan aşı sayısı 11 milyon 500 bine ulaştı.

Birçok ülkede görülen sıkıntıların, tedarik zincirindeki aksaklıkların ve güvenlik zafiyetlerinin hiçbirine Türkiye'de şahit olunmadı.

Çalışmaları süren yerli aşımız hazır hale gelene kadar yurt dışından aşı tedarikini sürdüreceğiz.

(Kısa çalışma ödeneği) Salgının seyrine göre peyderpey uzattığımız bu uygulamayı mart sonunda bitiriyoruz.

"Ciro kaybı desteği başvuruları değerlendiriliyor"

Gelir kaybı desteğine yapılan başvuruların 975 bine yakını onaylandı, ciro kaybı desteğiyle ilgili başvuruların değerlendirmesi sürüyor.

Bu yıl üreticilerimize yapacağımız tarımsal destek ödemesi tutarı 24 milyar liradır.

Vaka, ağır hasta ve vefat sayılarını belli bir rakamın altına düşürmemiz gerekiyor. Aksi takdirde biz ülke içinde her yeri açsak, dünyayla irtibatımız kesik olacağı için bu bir anlam taşımaz.

Milletimizin yeni normalleşmenin heyecanıyla kurallara riayet konusunda yeterli dikkati gösteremediğini düşünüyorum.

Kimi illerimizdeki nispi vaka yükselişlerine rağmen, bu artışın hastaneye yatış, yoğun bakım ve entübe sayılarına sınırlı şekilde yansımaları da sevindirici bir gelişme olarak değerlendiriyoruz.

İllere göre haftalık vaka sayıları açıklandı

İl bazında COVID-19 vaka sayısı her 100 bin kişide İstanbul'da 178,25, Ankara'da 68,53, İzmir'de 78,57 oldu. En fazla vaka Samsun'da, en az vaka ise Siirt'te görüldü.

Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Twitter hesabından yaptığı açıklamada, 6-12 Mart döneminde il bazında COVID-19 vaka sayılarının yer aldığı haritayı paylaşarak, "Tedbirlere uyarak normalleşmek mümkün." ifadesini kullandı.

İllere göre 6-12 Mart tarihleri arasında COVID-19 vaka sayısı her 100 bin kişide İstanbul'da 178,25, Ankara'da 68,53, İzmir'de 78,57 oldu.

Haftalık verilere göre 100 binde en fazla COVID-19 vakası, Samsun, Sinop, Giresun, Balıkesir ve Kilis'te görüldü.

100 binde en az COVID-19 vakası görülen iller Siirt, Şırnak, Hakkari, Şanlıurfa ve Batman olarak sıralandı.

Bakan Koca'nın paylaştığı Türkiye haritası üzerinden yayımlanan verilere göre, illerin her 100 bin kişide haftalık (6-12 Mart) COVID-19 vaka sayıları şöyle:

"Adana (63), Adıyaman (154,63), Afyon (47,50), Ağrı (22,22), Aksaray (173,52), Amasya (163,64), Ankara (68,53), Antalya (95,16), Ardahan (73,83), Artvin (100,88), Aydın (58,71), Balıkesir (257,60), Bartın (62,82), Batman (15,64), Bayburt (51,28), Bilecik (81,38), Bingöl (25,20), Bitlis (15,95), Bolu (65,76), Burdur (86,49), Bursa (78,47), Çanakkale (149,76), Çankırı (47,29), Çorum (73,19), Denizli (41,50), Diyarbakır (17,83), Düzce (81,63), Edirne (200,36), Elazığ (29,59), Erzincan (53,75), Erzurum (45,63), Eskişehir (74,59), Gaziantep (67,44), Giresun (296,84), Gümüşhane (137,61), Hakkari (7,84), Hatay (69,43), Iğdır (80,97), Isparta (61,09), İstanbul (178,25), İzmir (78,57), Kahramanmaraş (56,50), Karabük (47,21), Karaman (56,88), Kars (24,92), Kastamonu (118,23), Kayseri (142,95), Kırıkkale (88,27), Kırklareli (137,12), Kırşehir (47,73), Kilis (255,62), Kocaeli (138,39), Konya (203,91), Kütahya (85,14), Malatya (92,66), Manisa (50,12), Mardin (17,32), Mersin (96,75), Muğla (80,24), Muş (27,24), Nevşehir (64,60), Niğde (89,21), Ordu (248,62), Osmaniye (198,89), Rize (188,18), Sakarya (90,15), Samsun (458,53), Siirt (2,11), Sinop (345,56), Sivas (43,88), Şanlıurfa (15,41), Şırnak (4,46), Tekirdağ (121,64), Tokat (243,53), Trabzon (222,32), Tunceli (53,93), Uşak (19,22), Van (20,36), Yalova (200,33), Yozgat (46,05), Zonguldak (75,44)."

Nato'da Türkiye alarmı

NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Avrupa Parlamentosu'ndaki konuşmasında Türkiye ile NATO arasında S-400'ler, Doğu Akdeniz ve demokratik haklar gibi konularda "ciddi görüş ayrılıkları" olduğunu söyledi. Stoltenberg, her biri farklı tarihe, coğrafyaya ve politikaya sahip 30 üyesi olan bir ittifakta her zaman görüş ayrılıkları yaşanacağını altını çizdi.

DW Türkçe'de yer alan habere göre Türkiye'nin eylemleri nedeniyle "**ciddi endişeleri**" olduğunu ifade eden Stoltenberg, "**Ciddi endişelerimi dile getirdim; hepimizin bildiği gibi Doğu Akdeniz, Türkiye'nin Rusya'dan S-400 savunma sistemlerini alma kararı ve Türkiye'deki demokratik haklara ilişkin ciddi görüş ayrılıklarımız ve bazı sorunlar var**" dedi. Ancak NATO'nun aynı zamanda bu konuları tartışmak için "**önemli bir platform sunduğunu**" ifade eden Stoltenberg, bu sayede farklı konuların gündeme getirilebileceğini, ciddi tartışmalar yapılabileceğini ifade etti.

Stoltenberg, her biri farklı tarihe, coğrafyaya ve politikaya sahip 30 üyesi olan bir ittifakta her zaman görüş ayrılıkları yaşanacağını altını çizdi.

Stoltenberg, Doğu Akdeniz konusunda Türkiye ile Yunanistan arasında diyalog kurulmasında NATO'nun üstlendiği role de atıfta bulundu. NATO Genel Sekreteri, NATO tarafından hayata geçirilen askeri gerilimi yatıştırmaya yönelik güvenlik mekanizmasının iki ülke arasında ilk müzakerelerin yürütülmesine olanak sağladığını belirtti.

NATO dışişleri bakanlarının gelecek hafta Brüksel'de ABD Başkanı Joe Biden yönetiminin temsilcileri ile ilk kez yüz yüze bir araya gelmesi bekleniyor.

Tarımda "Kısıtlı Sulama Programı" devrede

Ali Ekber YILDIRIM

16 Mart 2021 Salı

Kuraklık sulamada yeni önlemlerin alınmasını zorunlu kılıyor. Su kaynaklarının azalması, yağışların yeterince yağmaması nedeniyle tarımsal sulamada büyük sıkıntılar yaşanıyor. Mevcut suyun en verimli kullanılması amacıyla yeni önlemlerin devreye alınması gerekiyor.

Aydın Valiliği bu çerçevede "Kısıtlı Sulama Programı" başlattı. Program kapsamında 2021 sulama sezonunda Adıgüzel, Kemer ve Çine Barajı'ndan sulanan Akçay, Aydın, Bozdoğan, Koçarlı ve Söke sulamalarında çiftçilere sadece 2 kez su verilmesi kararı alındı.

Bu uygulamanın tarımsal üretimi olumsuz etkileyeceğini, verimliliği azaltacağını belirten çiftçiler, 4-5 kez su isteyen ürünler yerine daha az su isteyen ürünlerin ekileceğini ifade ediyor. Aydın Valiliğinin başlattığı Kısıtlı Sulama Programı'nın birçok ilde, havzada başlatılması zorunlu hale gelmesi bekleniyor.

Kısıtlama kararı neyi kapsıyor?

Aydın Valisi Hüseyin Aksoy'un imzası ile yayınlanan "Kısıtlı Sulama Programı"na ilişkin kararda şu bilgilere yer verildi: "Aydın ve Denizli İli Havzasında yaşanan kuraklık nedeniyle Devlet Su İşleri (DSİ) 21. Bölge Müdürlüğü tarafından 2021 yılı sulamasında uygulanmak üzere Kısıtlı Sulama Programı çalışmaları başlatılmıştır. Kısıtlı Sulama Programının uygulanması ile birlikte Büyük Menderes havzasında ihtiyaç duyulan sulama suyu ihtiyacının da karşılanması daha kolay olacak ve bundan sonraki yıllarda yaşanması muhtemel su sıkıntılarına da bu oranda önlem alınmış olacaktır.

Barajlardaki su miktarında büyük düşüş var

Kısıtlama programının uygulanacağı sulama bölgesinde 2020 yılında 750 milyon metreküp su olan barajlarında, bu yıl 250 milyon metreküp su olduğu tahmin ediliyor. Suyun tarlaya ulaşmasında en az yüzde 30'u kaybedildiği dikkate alındığında, yeni

yağışlarla su miktarı artmazsa çok büyük sorun yaşanacak. Özellikle bölgenin en önemli ürünleri olan pamuk silajlık ve dane mısır, yem bitkileri en fazla etkilenecek ürünler olarak dikkat çekiyor. Aydın, Koçarlı, İncirlioğlu gibi bölgelerde pamuk 4-5 kez sulanırken Söke Ovası'nın büyük bölümünde pamuk iki veya 3 kez sulanıyor. Ancak ilk üründen sonra verilecek tav suyu ile pamuk ekiminden sonraki birinci sulamanın tek su olarak verilmesi pamukta ekim zamanının önemini artıracak.

Çiftçi endişeli ve kararsız

DSİ 21.Bölge yetkilileri Kısıtlı Sulama Programı'nı anlatmak için toplantılar düzenliyor. Ziraat Odaları, Sulama Birlikleri ve ilgili kurum temsilcilerinin katıldığı toplantılarda uygulamanın detayları paylaşıyor.

İncirlioğlu Ziraat Odası Başkanı Ali Kaykı, yapılan toplantıda kendilerine detaylı bilgi verildiğini belirterek: "Su kısıtlamasından bizim bölgemizde özellikle pamuk, silajlık mısır, dane mısır etkilenecek. Diğer ürünlerde de kısmi etkilenmeler olabilir. Kısıtlama programı Aydın Ovası'nın tamamını, Buharkent'ten Söke Ovası'na kadar çok geniş bir alanı kapsıyor. Bu saatten sonra yağmur yağsa bile bu programdan vazgeçilmesinin pek mümkün olmadığını yetkililer ifade etti. Önümüzdeki dönem ne ekeceğimizi bilemiyoruz. Herkesin bankalara borcu var. Ekeceğimiz ürün bizim değil, bankaların. Buradan elde edeceğimiz gelirle banka borçlarını ödeyeceğiz. Fakat çiftçinin kafası karışık. Endişeli ve şaşkın. Yeni programa göre ne ekeceğimize karar veremiyoruz." dedi.

Sulu tarımı yarı yarıya azaltalım önerisi

Alınan kararla kuyu ruhsatının serbest bırakıldığını da hatırlatan Ali Kaykı şu bilgileri verdi: "Kuyu açmak için şimdiye kadar birçok bürokratik işlem vardı. Ruhsat almak çok zordu. Sulama sahasında olan yerlerde izin verilmiyordu. Şimdi 2021 yılı için bu prosedürler olmayacak, kuyu açılmasına izin verilecek. İsteyen herkes sondajla su çıkarabilecek. Fakat maliyeti çok yüksek. Küçük bir sondajın maliyeti 25-30 bin liradan başlıyor. Derin kuyu açmak 50-60 bin lirayı buluyor. Bizim için iki alternatif var. Ayçiçeği ve susam. Su istemeyen iki ürün. Artezyeni olan sebze ekiliyor. Sebze üretimi pek etkilenmez. Bizim bölgede pamuk 4-5 kez sulanır, artezyen suyu olan pamuk, mısır ekebilir. Biz bir öneride bulunduk. Pamuk, mısır, dane mısır ekimi yapanlar arazisinin yarısında ayçiçeği, susam ekin kalan yarısında pamuk, mısır ekin ona göre 3-4 su verilsin. Fakat kabul etmediler. Çok karışıklık olur dediler."

Hayvancılık da zarar görecek

Söke Ziraat Odası eski başkanlarından Kemal Kocabaş hem pamuk üretimi hem de hayvancılık için yem bitkisi üretimi yapıyor. Söke'de pamuğun 2 en fazla 3 su ile yetiştirilebildiğini ancak İncirlioğlu, Aydın tarafında 4-5 kez sulandığını belirterek oralarda pamuk ekiminin olumsuz etkilenebileceğini söyledi.

En çok zararı silajlık ve dane mısır üretimi nedeniyle hayvancılığın yaşayacağını anlatan Kemal Kocabaş: "Buğday ve yem bitkisi ekenler bu ürünleri kaldırdıktan

sonra ikinci ürün olarak pamuk ekecek. Yem bitkisi hasadından sonra pamuk ekimi için tav suyu (ekim zamanı toprakta tohumun yeşillenip çıkmasına yetecek düzeyde nem olmadığında verilen su) verilir. Pamuk ektikten bir süre sonra ilk sulamanın yapılması gerekiyor. Kısıtlama programı ile tav suyu dahil bir su verilecek. Tav suyu şart. Yağmur yağsa bile tav suyuna ihtiyaç var. Tav suyu dahil iki su verileceği için sıkıntı olur. Yem bitkileri olumsuz etkilenecek. Benim 500 dekar yem bitkisi ekimim var. Hasadı 20-25 gün erken yapmak zorunda kalacağız. Ot verimi düşecek. Söke'de normalde pamuğa 2 su yetebilir. Ama verim dekara 600 kilo kütlü pamuk yerine 400-450 kilo olur. Verim yüzde 25 azalır." diye konuştu.

Su yönetimi çok önemli

Ulusal Pamuk Konseyi Başkanı Bertan Balçık, özellikle Söke Ovası için pamukta bir sıkıntı olmayacağını, pamuğun burada zaten iki kez sulandığını Ancak mısır üreticileri için sıkıntı olacağını söyledi. Benzer bir durumun 2007 ve 2008'de yaşanan kuraklık döneminde uygulandığını hatırlatan Balçık: "Devlet Su işleri bu konuda deneyimli. 2007'de büyük sıkıntılar yaşanmıştı. 2008'de bundan ders alınarak iyi bir su yönetimi uygulandı. O dönemki personel yine görevde bu işi iyi yönetmişlerdi. Valimiz de bu konuda deneyimli. Şimdi de 2008 gibi bir uygulama olursa çok büyük zarar olmadan sulamalar yapılır" dedi.

Ürüne göre su yönetimi yapılmalı

Söke'de bu sezon çiftçilerin 68 bin dekar buğday, 40 bin dekar yem bitkisi ektiğine dikkat çeken Bertan Balçık, böylece 100-110 bin dekar yani Söke Ovası'nın üçte biri için zaten sorun olmayacağını iddia etti. 2007'de kuraklık olduğunda Söke'ye neredeyse hiç su gelmediğini ve ciddi sıkıntılar yaşandığını hatırlatan Balçık sözlerini şöyle sürdürdü: "Bundan ders alınarak 2008 iyi yönetildi. Söke'de pamuk iki su ile yetişir. Burada önemli olan çok erken veya çok geç ekim yapılmamalı. Tohum olarak da kuraklığa toleranslı çeşitler tercih edilmeli. Sulamada mümkün olan en geç zamanda birinci su verilmeli. Üreticilerin hangi ürünü üreteceğine dair beyanı var. Ekim tarihi ortalaması dikkate alınarak birinci sulama suyu herkesin yararlanabileceği dönemde verilir. DSI'nin ürüne göre su yönetimi yapması gerekir."

Program kapsamında neler yapılacak?

Aydın Valisi Hüseyin Aksoy imzası ile yayınlanan kararda yapılacaklar tek tek sıralandı. 2021 sulama sezonundaki uygulama ana hatları ile şöyle:

1-Sulama birliklerince (Bozdoğan, Akçay, Aydın, Menderes ve Söke sulama birlikleri) kendi görev alanı içerisindeki yerleşim yerlerinde bulunan mükelleflere kısıtlı sulama yapılacağını bildirilmesi sağlanacaktır. Bu yerlerde ilanlar ile sulama faaliyetleri hakkında bilgilendirme yapılacaktır.

2- Sulama birlikleri görev alanı dışında kalan şebeke dışı arazilere daimi tesisler hariç su verilmeyecektir.

3- ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemi) kayıtlarına göre buğday ekimi yapılan alanlarda, buğday hasadından sonra ikinci ürün ekilişleri için tav suyu dahil olmak üzere bir kere su verilecektir. Buğday hariç diğer birinci ürün ekilişleri sonrası yapılacak ikinci ürün ekilişleri ile birinci ürün ekilişi olmayan sadece ana ürün ekilişi yapılacak alanlarda tav suyu dahil iki su verilebilecektir.

4- Sulama birlikleri görev alanı içerisinde kalan arazilere, ürün çeşidi gözetmeksizin, tav suyu dahil maksimum 2 (iki) su verilebilecektir.

5- Belirtilen kararlara uymayarak kaçak olarak su alan ve planlama dışı ekim yapan kişilere Aydın Valiliği ve Sulama Birliği tarafından gerekli İdari ve Mali cezai işlem uygulanacaktır.

Kaçak sulamaya karşı 24 saat nöbet tutulacak

6- Büyük Menderes Nehrinden kontrolsüz su alımlarını engellemek ve su dağıtımını planlama doğrultusunda yapabilmek için yatak kontrol ekipleri kurulacaktır. Bu ekipte DSİ, Sulama Birlikleri, Tarım İl Müdürlüğü ve Kolluk kuvvetlerinden oluşacaktır. Ekip sorumlusu DSİ elemanını olacaktır. Bu ekipler 24 saat esasına göre Büyük Menderes Nehri güzergahında su transferinin düzgün yapılması için sürekli kontrol hizmetini yapacaktır.

Kuyu açılması serbest bırakıldı

7- Akçay, Aydın, Nazilli, Koçarlı ve Söke sulama sahaları içerisinde; kuraklık nedeniyle 2021 yılı sulama sezonunda geçici olarak yeni yer altı kuyuların açılması ve mevcut kuyuların kullanımı uygun görülmüştür. Ancak bu kapsamda kullanılan yeraltı sularına kalıcı izinlendirme yapılmayacaktır.

Konut piyasası biraz kımıldar gibi oldu, hepsi o kadar!

Alaattin AKTAŞ

16 Mart 2021 Salı

✓ **Konut kredisi faizi şubatta biraz geriledi, satış ve devirlerde de ocak ayına göre çok az da olsa artış gözlemlendi. Ancak bu artış ne eğilimin değiştiği, ne sorunun geride kalmakta olduğu gibi yorumlanabilecek boyutta.**

✓ **Pandemi herkesi beklemeye itecek gibi. Bir kesimin konut alması zaten hiç mümkün değil, sıfır konut hele hele hiç mümkün değil; parası olanlar da beklemeyi tercih edeceğe benziyor.**

Konut satış ve devrine ilişkin değerlendirmeyi, birçok istatistiki veride olduğu gibi değişik şekillerde yapmak mümkün.

Genel olarak söylenmesi gereken şu:

Gerek şubat, gerekse ocak-şubat döneminde ilk el satışlar da, ikinci el devirler de geçen yılın altında.

Ancak değerlendirmeyi yalnızca geçen yılın aynı dönemiyle kıyaslayarak yapmak yeterli değil. Bir de en azından bir önceki aya göre olan duruma bakmak gerekir. İşte böyle değerlendirildiğinde aylık gidişatta biraz biraz kımıldama olduğu gözleniyor. Ama bu yeterli mi, hiç değil!

Önce geçen yıla göre olan durumu aktaralım:

İlk el satış, şubatta geçen yılın yüzde 34, ilk iki ayda yüzde 36 altında kaldı.

İkinci elde gerçekleştirilen devir ise geçen yıla göre şubatta yüzde 31, ilk iki ayda yüzde 34 geriledi.

İpotekli satış ve devirlerde geçen yıla göre şubatta yüzde 67, iki ayda yüzde 70 gerileme var.

İpotek tesis edilmeksizin yapılan satış ve devirlerde daha ılımlı bir gerileme gözlemlendi. Oran azalma yönünde olmakla birlikte şubatta yüzde yüzde 11, iki ayda yüzde 14 düzeyinde.

Ocak ayına göre ne oldu?

Geçen yıla göre olan durumun özeti bu şekilde. Şubatta ocak ayına göre ise biraz kımıldama var gibi. Ama bu kımıldama öyle fazla önemsenecek, eğilimin değiştiği yorumlarının yapılmasını sağlayabilecek ve sorunun geride kalmakta olduğu gibi yorumlanacak boyutun çok çok uzağında.

İpotekli ilk el satışlar 4 bin düzeyinde ve hala çok düşük. Ama yine de ocaktaki 3 binli satıştan iyi.

İpotekli ikinci el devir ise 7 binlerden 10 binlere çıkmış durumda.

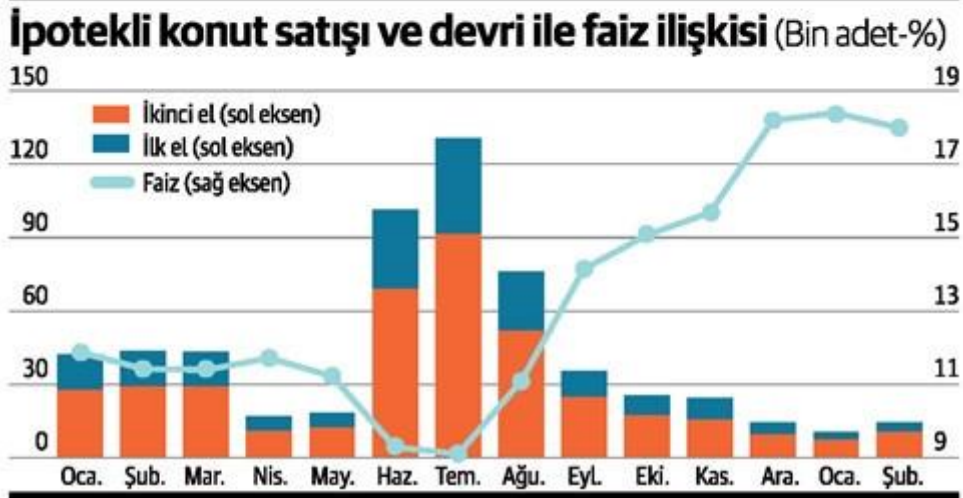
Toplam satış ve devre gelince... İlk el konut satışları adeta durdu gibi. Ocakta 22 bin olan ilk el toplam satış, şubatta ancak 25 bine yaklaştı. Her işgünü itibarıyla düşünülürse koca Türkiye’de bir günde ilk el yalnızca 1.000 konut satılabiliyor.

İkinci el devirler ise ocakta 48 bin düzeyindeydi, şubattaki devir 56 bine çıktı.

Faizde gerileme var

Konut kredisinde ortalama faiz ocak ayında yüzde 18.39 düzeyine kadar tırmanmıştı. Bu faiz, altı ay öncesinin, yani geçen yılın haziran ve temmuz aylarındaki yüzde 9’lu oranların tam bir kat üstüne çıkıldığını gösteriyordu. Konut kredisi faizi şubatta ocak ayına göre çok az da olsa geriledi ve tüm bankacılık sisteminin ortalaması itibarıyla yüzde 17.99’a indi. Kredi faizindeki bu gerileme ne kadar etki etmiştir bilinmez ama ipotekli satış ve devirler şubatta ocak ayına göre artış gösterdi. Ocakta 10.732 olan ipotekli ilk el satış ve ikinci el devir toplamı, şubatta 14.669’a çıktı.

İpotekli konut satışı ve devri ile konut kredisi faiz oranı (Adet ve yüzde)				Toplam satış ve devir (Adet)	
	İlk el satış	İkinci el devir	Faiz	İlk el satış	İkinci el devir
Ocak 20	14.406	27.831	11,88	36.040	77.575
Şubat	14.748	28.985	11,43	37.303	81.450
Mart	14.092	29.237	11,40	34.089	74.581
Nisan	6.067	11.021	11,72	14.848	27.935
Mayıs	6.231	12.252	11,23	16.860	34.076
Haziran	32.412	69.092	9,30	58.632	131.380
Temmuz	39.252	91.469	9,11	67.937	161.420
Ağustos	24.274	51.745	11,09	52.123	118.285
Eylül	10.624	24.952	14,15	41.376	95.368
Ekim	8.137	17.429	15,07	36.976	82.598
Kasım	8.822	15.628	15,68	36.658	75.825
Aralık	4.922	9.709	18,19	36.898	69.083
Ocak 21	3.248	7.484	18,39	22.268	48.319
Şubat	4.034	10.635	17,99	24.737	56.485

SORUN GİDEREK KEMİKLEŞİYOR

Vatandaşların ya da hanelerin bir kısmı konut almayı akıllarının ucundan bile geçirebilecek durumda değil. Onlar, aylık çarklarını döndürebilmek için adeta sihirbazlık yapıyor.

Bir kesim yıllarca tasarruf ederek kiradan kurtulma ve bir ev alabilme durumuna geliyor gelmesine ama sıfır bir konut hiç söz konusu olamıyor, güç yetmiyor çünkü.

Pandemi konut tercihlerini de değiştirdi. Bahçeli ve müstakil evlere rağbet arttı ve bunların görece zaten yüksek olan fiyatları iyiden iyiye yükseldi.

Elinde birikimi olup sıfır konut almayı düşünenler de hem bu tercih değişikliğinden ötürü, hem salgın yüzünden yarınına güvenle bakamadığından beklemeye geçti.

Özellikle geliri sabit ve garanti olmayan serbest çalışanlar ve iş insanları piyasaların nasıl seyredeceğini kestiremedikçe, önünü göremedikçe konuta yatırımdan olabildiğince kaçınacak gibi görünüyor.

Bütün bunların sonucu olarak da öyle anlaşıyor ki bu yılı da “bekle gör” politikasının hakim olduğu bir dönem olarak geride bırakacağız.

İstihdam ve işsizlikte gidişat ne yönde?

İsmet ÖZKUL

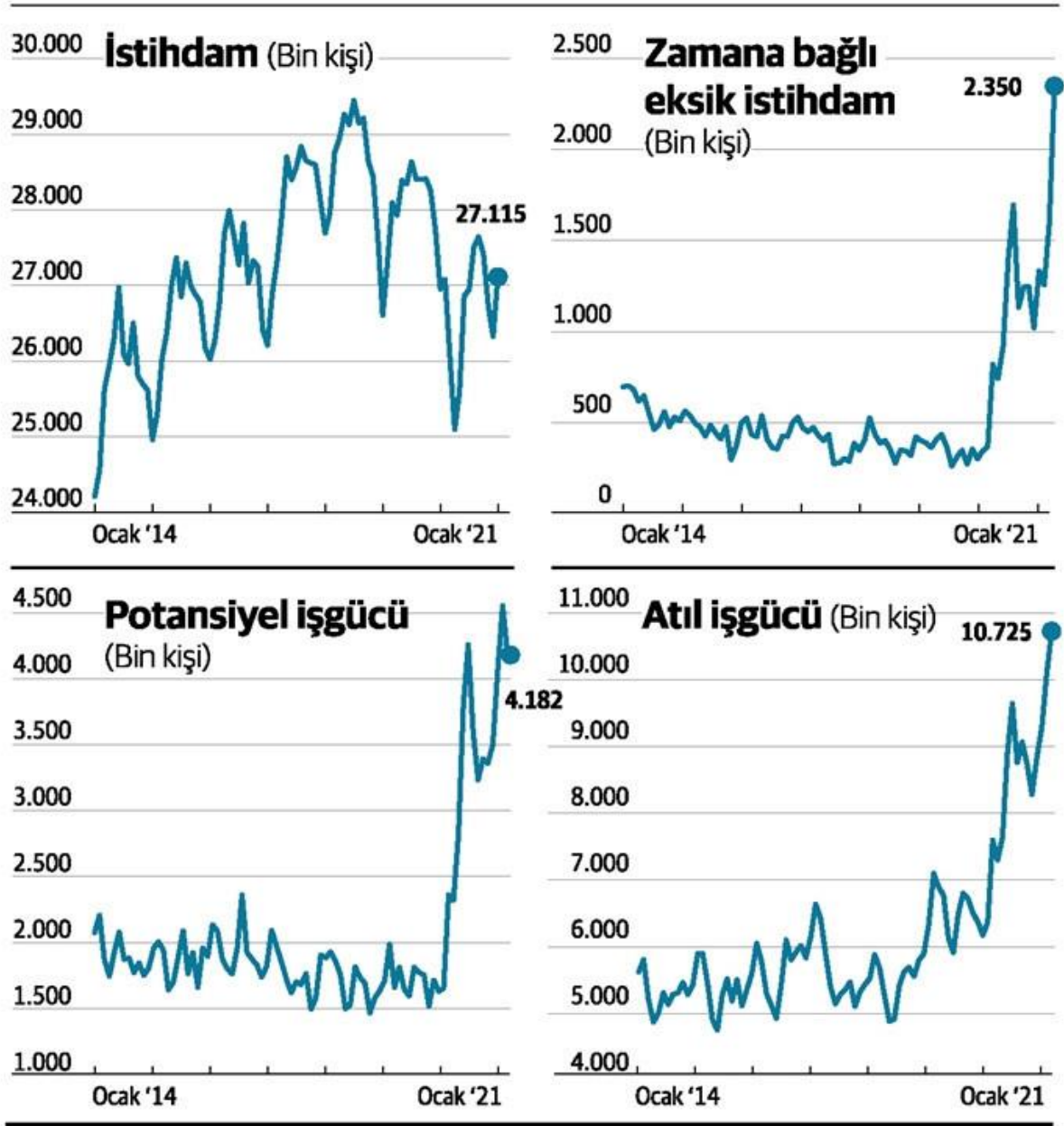
16 Mart 2021 Salı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işgücü istatistiklerinde, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile Avrupa Birliği İstatistik Ofisi'nin (Eurostat) çalışma ve önerileri doğrultusunda önemli bir değişiklik yaptı.

Daha önce üç aylık bir dönemin ortalaması olarak hesaplanan işgücü istatistikleri artık aylık olarak hesaplanacak. Salgın ve ani ekonomik dalgalanmalar gibi istihdam ve işsizlikte hızlı değişimlerin olduğu dönemlerde gelişmeleri daha yakından izlemek artık mümkün olacak.

TÜİK'in yaptığı ikinci önemli değişiklik de tamamlayıcı göstergeler adı altında yeni işsizlik oranları açıklamaya başlaması oldu. Bunlardan atıl işgücü oranı, daha önce TÜİK dışında sendikalar ve araştırmacılar tarafından hesaplanan geniş tanımlı işsizlik oranına yakın bir hesap. TÜİK'in resmi açıklamasında bu orana da yer vermesi, gerçek işsizlik ne düzeyde tartışmasını önemli ölçüde giderecektir.

Bu olumlu gelişmelere karşın, 2019 sonu ve 2020 başında Covid-19 salgını öncesinde istihdam ciddi ölçüde düşerken, çalışmadığı halde iş de aramayanların sayısında görülen ani artışa ilişkin soru işaretlerinin sürdüğünü de not etmek gerekiyor. Bu durum, manşet işsizlik oranı ve işsiz sayısı, istihdamdaki düşüşe rağmen düşüyor gözükmesine yol açıyor. Bu çelişkili durumun neden kaynaklandığının araştırılması ve ortaya konması, hala bir ihtiyaç olarak duruyor.

Yeni yöntemle hesaplanan ocak ayı verilerine göre işsizlikteki gidişat ise şöyle:

- İstihdamda aralık ayına göre 788 bin kişilik çok yüksek bir artış var. Daha önce aralıktan ocağa böyle bir artış olmak bir yana, istihdam hep azalmış. Mevsim etkilerinden arındırılmış aylık istihdam artışı 822 bin kişi. Geçen Haziran'da salgına bağlı kapanma uygulaması sona erince gerçekleşen 888 bin kişilik artış dışında bu düzeyde bir mevsim etkilerinden arındırılmış aylık istihdam artışı tarihte yok.
- Tarımda aylık istihdam artışı 573 bin, hizmetlerde 325 bin. Her ikisinde de daha önce ocak ayında istihdam hep düşmüş. Özellikle hizmetlerde kısmi kısıtlamaların sürdüğü bir dönemde istihdamda olağan dışı bir artış çıkması dikkat çekici. Sanayi ve inşaatla ise istihdamda aylık düşüş var.

- Bu istihdam artışlarını açıklamak mevcut verilerle zor. Sonraki ayların verileri ve diğer ekonomik göstergelerin gidişine bakarak yeniden değerlendirmek gerekecek.
- Ocak'ta bir önceki aya göre işgücüne katılım 1 milyonun üzerinde artmış ve işgücüne dahil olmayan nüfus 942 bin azalmış. İşgücü artışı, istihdam artışından fazla olduğu için manşet işsiz sayısı da 250 bin artmış.
- İşgücü harici nüfustaki azalmaya paralel olarak yaklaşık olarak iş aramayan ümitsizlere eşit bir tanım olan potansiyel işgücü de 371 bin kişi azalarak 4 milyon 553 bin kişiden 4 milyon 182 bin kişiye gerilemiş.
- Haftada 40 saatten az çalıştığı için yeni bir işte çalışmak isteyen zamana bağlı eksik istihdam sayısı ise bir ayda 754 binlik ciddi bir artışla 2 milyon 350 bine fırlamış. Bu artış aynı zamanda bir rekor.
- Kabaca işsizler, iş aramayan ümitsizler ve zamana bağlı eksik istihdamın toplamı olan atıl işgücü sayısı ise aralık ayına göre 633 bin kişi artarak 10 milyon 725 bine tırmanmış.

Bu veriler istihdamda gözüken ciddi artışa rağmen gerçek işsiz sayısının hatırı sayılır bir hızla artmaya devam ettiğini gösteriyor.

Abdulkadir Selvi

İYİ Parti millet ittifakında mı kalacak, üçüncü ittifak mı kuracak?

16 Mart 2021

2023 seçimlerine dönük çeşitli senaryolar tartışılıyor. Bunun başında da ittifaklar geliyor.

Siyaset, iki gösterge üzerinden şekilleniyor:

1- Yüzde 50 artı 1.

2- İttifaklar.

SAADET FAKTÖRÜ

AK Parti ve MHP'nin oluşturduğu cumhur ittifakı, şimdiden pozisyonunu netleştirdiği için oraya dönük bir tartışma söz konusu değil.

Cumhur ittifakında tek merak edilen nokta, Saadet Partisi'nin pozisyonu. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın SP Yüksek İstişare Kurulu üyesi **Oğuzhan Asiltürk**'ü ziyaretıyla birlikte Saadet Partisi'nin konumu önem kazandı. 2023 seçimlerinde Saadet Partisi'nin tercihi etkili olacak.

İYİ PARTİ VE HDP'NİN POZİSYONU

24 Haziran 2018 seçimleri ile 31 Mart yerel seçimlerinde ittifak yapmanın yararını gören millet ittifakında ise İYİ Parti ve HDP'nin konumu belirleyici olacak.

İTTİFAKA SEÇİMDE KARAR VERECEKLER

CHP ile HDP arasındaki yakınlaşma ve yeni kurulan partilerin üçüncü ittifak arayışları, gözlerin İYİ Parti'ye çevrilmesine neden oldu. Bunun üzerine İYİ Parti yöneticileri ile konuştum. İttifaklara seçim işbirliği olarak baktıklarını belirttiler. Seçim sürecine girildiğinde hangi yapı ile hangi işbirliği olumlu netice verir, ona göre karar vereceklerini belirtiyorlar. Seçimlere 2 yıl gibi bir süre varken, şimdiden kendilerini bağlamak istemiyorlar.

ÜÇÜNCÜ İTTİFAK

Meral Akşener'in liderliğinde 1991 seçimlerinde **Erbakan, Türkeş ve Aykut Edibali**'nin yaptığı Refah, MÇP ve IDP ittifakına benzer bir üçüncü ittifak kurulması yönünde bir arayış var. **Ahmet Davutoğlu**'nun Gelecek Partisi ile **Fatih Erbakan**'ın Yeniden Refah Partisi'nin üçüncü ittifak seçeneğine sıcak baktıkları söyleniyor. **Akşener** şimdiye kadar bu seçeneğe kapısını tam kapatmadı ama güçlü bir şekilde yeşil ışık da yakmadı.

İYİ PARTİ: 'MASADA HER TÜRLÜ SEÇENEK VAR'

İYİ Parti yöneticilerine bunu sorduğumda, **"2023 seçimlerinde ne olacağını bugünden söylemek mümkün değil"** yanıtını veriyorlar. Ama **"Masada her türlü seçenek hazır"** diye ekleme ihtiyacı hissediyorlar. İYİ Parti, hem millet ittifakı içinde elini güçlendirmek, hem de CHP'ye karşı alternatifsiz kalmamak için üçüncü ittifaka karşı kapıları kapatmıyor.

İBRE MİLLET İTTİFAKINDAN YANA

İYİ Parti'de bu aşamada ibre millet ittifakından yana görünüyor. İYİ Parti yöneticileri, **"CHP ile işbirliğimizden şimdiye kadar bir sorun çıkmadı"** diyorlar.

CUMHURBAŞKANI ADAYLARI

Millet ittifakını belirleyici bir faktör de Cumhurbaşkanı adayları olacak. **Meral Akşener, Ekrem İmamoğlu, Mansur Yavaş** en iddialı üç isim. **Abdullah Gül** ile **Ali Babacan** ise şimdilik denklem dışına çıkmış görünüyor. **İmamoğlu** ve **Yavaş**'ın bir dönem daha belediye başkanı olarak devam etmesi eğiliminde olan CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun sürpriz bir ismi ortak aday olarak önerebileceği konuşuluyor.

Çok erken ama siyaset dışından bir isim konuşulmaya başlandı.

ÜNİVERSİTELERİMİZİN DURUMUNU TARTIŞMAYA HAZIR MIYIZ

BOĞAZİÇİ olayları kadar Boğaziçi Üniversitesi'nin bilimsel verimliliğini tartışamadık. Oysa uluslararası verilere göre üniversitelerimizin içinde bulunduğu durum pek parlak değil. Ama biz bunu tartışmaya hazır mıyız, ondan emin değilim.

ODTÜ'nün geliştirdiği URAP sistemi, 2020 yılında üniversitelerimizin dünya sıralamasındaki durumunu belirledi. Çalışma, 2 Mart 2021 tarihinde açıklandı. Ancak Fenerbahçe'nin Gençlerbirliği'ne yenilmesi kadar gündem olmadığı için köşeme taşımak istedim.

İLK 500'E KAÇ ÜNİVERSİTE GİRDİ?

2020 yılında en az bir kategoride ilk 500'e 9 üniversitemiz girdi.

Hacettepe üç sıralamada ilk 500'de yer aldı.

ODTÜ üç sıralamada ilk 500'e girdi.

Koç Üniversitesi 3 sıralamada ilk 500'e girdi.

2 sıralamada ilk 500'e giren 4 üniversitemiz ise İTÜ, Boğaziçi, Bilkent ve İstanbul Üniversitesi oldu.

1 sıralamada ise Sabancı Üniversitesi ve Çankaya Üniversitesi ilk 500'e girdi.

Üniversitelerimiz 10 yıl önce, 2011 dünya sıralamasında daha başarılıydı. İlk 500'e 10 üniversitemiz girmişti. Daha önceki yıl, ilk 500'e girebilen üniversite sayısı 8'e düşerken, bu yıl sayı 9'a yükseldi.

1- İstanbul Üniversitesi, 2001'de 4 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de 2 sıralamada ilk 500'e girebildi.

2- ODTÜ, 2011'de 4 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de ise 3 sıralamada ilk 500'e girebildi.

3- Hacettepe, 2011'de 3 sıralamada ilk 500'deydi. İstikrarını korudu; 2020'de de 3 sıralamada ilk 500'e girdi.

4- Bilkent, 2011'de 2 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de de yine 2 sıralamada ilk 500'e girdi.

5- İTÜ, 2011'de 1 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de 2 sıralamada ilk 500'e girme başarısını gösterdi.

6- Boğaziçi, 2011'de 1 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de ise 2 sıralamada ilk 500'e girmeyi başardı.

7- Sabancı, 2011'de 1 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de yine 1 sıralamada ilk 500'e girdi.

Koç Üniversitesi ve Çankaya Üniversitesi ise 2020'de ilk 500'e giren üniversiteler arasında yer aldılar.

YERLERİNİ KAYBETTİLER

Üç üniversitemiz ise 2011'de ilk 500'e girdikleri halde 2020'de sıralamaya giremediler.

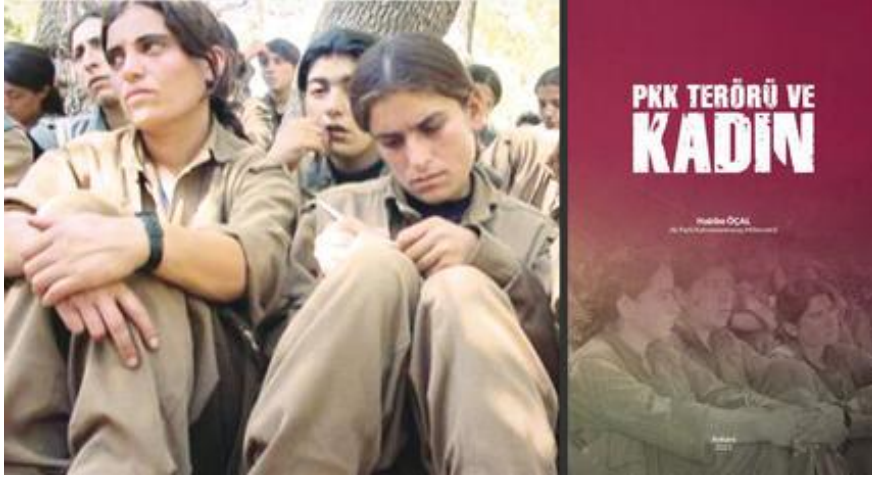
8- Ankara Üniversitesi, 2011'de 3 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de ise hiçbir sıralamada ilk 500'e giremedi.

9- Gazi Üniversitesi, 2011'de 2 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de ise hiçbir sıralamada ilk 500'e giremedi.

10- Ege Üniversitesi, 2011'de 2 sıralamada ilk 500'deydi. 2020'de ise hiçbir sıralamada ilk 500'e giremedi.

KADIN MİLLETVEKİLİ PKK'NIN KADINLARINI YAZDI

AK Parti Kahramanmaraş Milletvekili **Habibe Öcal**, siyasetten fırsat bulduğu süre içinde önemli bir çalışmaya imza attı. **Öcal**, '**PKK Terörü ve Kadın**' isimli bir kitap yazdı. Kitap hakkında **Habibe Öcal**'la konuştum.

5 DİLE ÇEVİRİLİYOR

Kitabı yazarken Diyarbakır Anneleri ile konuşmuş. Onlardan çocuklarıyla ilgili hikâyeleri dinlemiş. İkna edilip dağdan indirilen kızlarla görüşmüş. PKK'yı içeriden anlatabilecek kaynaklara ulaşmış. Ortaya ciddi bir kitap çıkmış. **Habibe Öcal**'ın kitabı 5 dile çevriliyor. Yakında İngilizce, Arapça, Almanca, İspanyolca ve Fransızca olarak çıkacak. Kitabın Kürtçe baskısı da yapılacaktır.

FOTOĞRAFLAR

Kitabı incelerken PKK kamplarındaki kadınların fotoğrafları dikkatimi çekti. **Habibe Öcal** fotoğrafların ilk kez yayınlandığını söyledi. Güvenlik güçlerine teslim olanlardan temin edilmiş. Kadınlar, PKK'da hem silahlı mücadele anlamında hem de PKK'nın Batı dünyasındaki imaj çalışması açısından önemli bir yer tutuyor. PKK, Batı kamuoyuna yönelik PR çalışmasında DEAŞ'la mücadele eden seküler Kürt kadınları olarak onları ön plana sürmüştü.

Borç değil, ödeme kapasitesi önemlidir

Esfender KORKMAZ

16 Mart 2021

Türkiye'nin brüt dış borç stoku 435,1 milyar dolardır ve dış borç stokunun millî gelire oranı yüzde 59,1'dir. Buna karşılık Almanya'nın dış borç stoku beş trilyon dolardır ve dış borç stokunun Alman millî gelirine oranı yüze 148'dir.

Bu durumda kağıt üstünde Türkiye'nin dış borç yükü Almanya'dan daha düşüktür. Ancak 2020 yılında Türkiye 37,6 milyar dolar cari açık verdi, Almanya 260 milyar dolar cari fazla verdi. Yani millî gelire oran olarak Almanya'nın dış borcu bizim 3 katımızdır. Ne var ki dış borç ödeme kapasitesi 10 katımızdır. Almanya dış borçları için yüzde 1 faiz ödüyor, biz ortalama yüzde 6 faiz ödüyoruz. Almanya'nın uluslararası piyasalarda beş yıllık tahvillerinin iflas risk primi 10 baz puandır, bizimki 307 baz puandır.

Bir kişinin 1000 lira borcu var ve geliri de 5000 lira ise, borcunu rahat öder. Buna karşılık geliri 1000 lira ve geçinmek için her ay ayrıca borç alıyorsa, bu borcunu ödeme kapasitesi yok demektir.

Demek istediğim, Türkiye'nin dış borç yükünün ne kadar ağır olduğunu, dış borç stokunun millî gelire oranı göstermez, Türkiye'nin dış borç ödeme kapasitesi gösterir. Bu nedenle borç oranı düşük demekle yalnızca kendimizi aldatmış oluruz. Sloganla algı yaratmak yerine dış borç yükünü nasıl düşürürüz, cari açıktan nasıl kurtuluruz, yüksek faiz ödemekten nasıl kurtuluruz meselelerine eğilmeliyiz.

Cari açık ya dış borçla veya doğrudan yabancı yatırım sermayesi ile finanse ediliyor. En doğrusu doğrudan yabancı yatırım sermayesi çekmektir. Ne var ki Türkiye'ye 2020 yılında doğrudan yabancı yatırım sermayesi girmedi. Giren, doğrudan yabancı yatırım sermayesi kaleminde yer alan ve toplamı 4,2 milyar dolar tutan yabancıların gayrimenkul alımı oldu.

Kaldı ki Türkiye, kısa vadeli olan ve vadesi bir yıl içinde dolan toplam 188,8 milyar dolar dış borç çevirecek.

Bankaların döviz cinsinden 58 milyar dolar dış borcu var. Döviz kredisi olarak da 165,2 milyar dolar alacakları var. Ancak ekonomide daralma ve pandemi üst üste binince, geri dönmeyen kredilerde artış kaçınılmaz olacaktır. Böyle bir sonuç bankaları ve doğal olarak tüm ekonomiyi etkiler.

İster devlet olsun, ister özel sektör olsun dış borç ödemek için önce TL gelir artışı yaratmak, sonra bunu dövize çevirmek gerekir. Yani özel veya devlet dış borcu fark etmez, Türkiye'nin dış borç yükü önemlidir.

Gelir artışını fert başına GSYH'da büyüme gösteriyor. Türkiye son üç yıldır gelir artışı yaratamadı. 2020'de fert başına büyüme yüzde 1,2 oldu. Dış borçları ödemeye yeterli bir gelir artışı yoktur. Döviz sorunu daha da önemlidir. Bir yandan yabancı sermaye döviz girişi yoktur diğer yandan MB döviz rezervleri de yetersizdir.

Türkiye'nin beş yıllık tahvillerinin temerrüt risk primi 307 baz puandır. Venezuela gibi birkaç ülke hariç Türkiye tahvilleri dünyanın en riskli tahvilleridir. Buna rağmen hükümet algı operasyonu peşindedir. Halka yanlış bilgi vermek, her şey yolunda demekle, hiçbir şey yoluna girmiyor.

Dış borçlarda temerrüde düşmemek için kısa ve orta dönemde yapmamız gerekenler;

* Nereden bakarsak bakalım, bu tablonun tek çıkış yolu IMF'dir. IMF ile stand-by düzenlemesi Türkiye'de kriz riski var algısı yaratabilir. Ancak temerrüde düşmek daha ağır kriz demektir.

* İkincisi, dış ticaret politikasını değiştirmemiz gerekiyor. Çin'den teknoloji ve yatırım malı almadığımız halde her sene 18-20 milyar dolar dış ticaret açığı veriyoruz. Çin'e kota ve vergi uygulayarak bu açığı düşürmeliyiz.

* Dalgalı kur politikasını değiştirip, yerine yarı sabit kur politikası getirmeliyiz.

* Merkez Bankası yasasını değiştirip, bankayı siyasi baskı altından kurtarmalıyız. Ayrıca bankaya TL yanında kuru da gözetme görevi verilmelidir.

* Üretimde kullanılan yüzde 40 dolayındaki ithal girdi payını yüzde onlara düşürmeliyiz. Bunun için devlet ithal girdiye ikame olacak yatırımlara yüksek mali teşvik vermeli ve gerekirse kendisi bu yatırımı yapmalıdır.

Son olarak, **uzun dönemde de planlama yaparak yapısal sorunları çözmeliyiz.**

İbrahim Kahveci

Bankaların batık kredileri!

Reform paketinin en kilit noktasına geldik. Konumuz şu: Bankaların batık kredi portföyü ne olacak?

Reform kitapçığında şu şekilde veriliyor:

3.1 : Bankacılık Sektörünün Aktif Kalitesi Artırılacaktır.

3.1.a. Kredi Yaşam Döngüsü Projesi hayata geçirilecektir

3.1.b. Yakın izlemedeki kredilere yönelik olarak bankacılık sektöründe operasyonel yeniden yapılandırma ve firma rehabilitasyon fonksiyonları oluşturulacaktır

3.1.c. Sorunlu krediler içinde katma değer üretme ve istihdam oluşturma potansiyeli bulunanların rehabilitasyonu için Girişim Sermayesi Fonlarının kurulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır

3.1.d. Yaşama imkânı olmayan donuk alacakların Varlık Yönetim Şirketlerine satışı, aktiften silinmesi gibi yöntemlerle bilanço dışına çıkarılması için gerekli teşvik ve tedbir mekanizmaları oluşturulacaktır

3.1.e. Yakın izleme ve donuk alacak grubunda yer alan kredilerin menkul kıymetleştirilebilmesine yönelik mevzuat değişikliği yapılarak bilanço dışına aktarılmaları sağlanacaktır.

Bu paragraflarda ne denilmek istendiğinden önce iki haberden bahsedelim:

04/03/2021 Erdoğan Süzer/Sözcü: *Deli Dumrul projeleri olarak bilinen Hazine garantili yap-işlet-devret (YİD) projelerini yapacak şirketlere yabancı kreditorler güvenip borç vermeyince yük yine halka kalacak. AKP milletvekilleri, geçen yıl pandemiye rağmen yapılan ve isimleri 'maskeli ihalelere çıkan 50 milyar lirayı aşkın otoyol ve tren yolu ihalelerini kazanan şirketlerin yurt dışından bulacakları kredi*

*borçlarını **Hazine'nin yani halkın üstlenmesi** için yeni bir yasa teklif hazırlayıp TBMM'ye sundu.*

*28/02/2021: BloombergHT'de gündeme ilişkin soruları cevaplandıran Türkiye İş Bankası Genel Müdürü Adnan Bali, bankacılık sektöründe donuk alacaklar rakamının toplam 152 milyar TL olduğunu, yakın izlemedeki 382 milyar TL ile birlikte **donuk alacaklar ve yakın izlemenin toplamda 534 milyar Türk liralık bir büyüklüğe işaret ettiğini belirtti***

Reform paketi açıklanmadan önce gelen fısıltılarda iki temel duyum vardı:

1- Tazminat fonu ile Milletten para toplama işi olmadı, yeni bir para toplama fonu veya yolu bulunacak

2- Batık kredilere çözüm aranacak ve bankaların eli rahatlatılacak.

Şimdi yukarıda 3.1 bölümünde verilen Banka aktiflerinin rahatlatılması yöntemine bakalım.

Burada kilit nokta şu: Kurtarılmaya değer şirketler... Katma değer üretme ve istihdam oluşturma potansiyeli olan şirketler... İyi ama bu şirketlere kim karar verecek?

2001 krizinde uygulanan İstanbul Yaklaşımında 1-BDDK, 2-Alacaklı Bankalar ve 3-Bağımsız denetimciler kurtarılabilecek şirketlerin sadece ekonomik verilerine bakmıştı. Şimdi kararı kim verecek? Acaba siyasi etki olmadan kurtarılabilecek şirketler belirlenebilecek mi?

Ve madde devamında diyor ki, ...**Girişim Sermayesi Fonlarının kurulması...** İyi de bu fona kim para koyacak? Acaba reform paketindeki yeni BES fonları mı kullanılacak? Ya da Hazine ve/veya Merkez Bankası mı?

3.1.e maddesinde ne diyor?: **Yakın izleme ve donuk kredilerin menkul kıymetleştirilmesine...** İyi ama bu menkul kıymetler nasıl satılacak? Kim alacak bunları? Millet almazsa devlet mi alacak?

17/25 Aralık sürecinde her gün TV'lere davet edilirdim. Ana argümanım şuydu: Millet siyasi muhatabına bir şekilde hesap sorabilirdi. Oy istemeye gelen veya kapıya broşür bırakan AK Partiliye bile hesap sorabilirdi. Ama bir doğru üzerine kendi yanlışını kuran paralel yapıya (o vakit FETÖ ismi) izin verilemezdi.

Bugün bankalarda özellikle Hazine garantili müteahhitlerin ciddi kredi stoku bulunuyor. Ama bunun yanında siyasi etki ile işlemiş yığınla kredi alımı da yapıldı.

Şimdi seçime gidilemeden önce bu krediler ne olacak? Acaba yüksek teknolojik ürün üreten CEHAPE'ye yakın bir firma kurtarılma potasına girebilir mi? Dün değinmiştik: **İktidar partisine üye olmayanların bile işini kaybettiği ülkede sizce hangi şirketler kurtarılır?**

Ya da sizce milletin sırtına hangi şirketlerin 300-500 milyar liralık kredileri yüklenilir?

Geçen hafta açıklanan paketin aslında tartışılması gereken en önemli yeri burası.

Kimler kurtarılacak?

Kimlerin borcu Milletin sırtına yüklenecek?

Abdurrahman Yıldırım
ayildirim@htgazete.com.tr

Dünyada çıkarken bizde nasıl düşecek?

Aralarında ABD, İngiltere, Japonya ve Türkiye'nin de olduğu 8 ülke merkez bankası önümüzdeki 3 gün içinde faiz kararı verecek. **Faizi düşürmesi beklenen merkez bankası yok.** Ya pas geçecek ya da artırım yönünde bir karar verecek.

2008'de başlayıp 12 yıl devam ettikten sonra küresel salgınla ikinci tur gerileyen faizler tarihin en düşük düzeylerine indi. **Uzun süren bol para düşük faiz trendinin ardından faizlerin düşmemesi ve gelişmekte olan ülkelerde artırım aşamasına gelmesi önemli.**

DIŞARIDA FAİZLER ENFLASYONLA ÇIKIYOR

-Faizlerin dip seviyeden yükselişe geçmesi enflasyon korkusundan kaynaklanıyor. Ortada henüz küresel çapta başkaldırmış bir enflasyon yok. Ama hızla yükselen emtia fiyatları var.

-Dahası ABD'nin 1.9 trilyon dolarlık yardım paketi, küresel ekonominin yüzde 3.5 daralmadan aşılmalara bağlı olarak yüzde 5.5 büyümeye dönmesi bekleniyor. ABD'de harcama paketlerine yenileri eklenecek.

-Doğal biçimde enflasyon beklentileri de 2008 sonrasının en yüksek düzeyine çıktı. Buna paralel dünyanın baz olarak aldığı **ABD 10 yıllık tahvil faizleri 2.5 ayda 70 baz puan artışla yüzde 1.60'ın üzerine çıktı.**

-ABD’de temel faizin 1 puan artışı gelişmekte olan ülkelere 2-3 puanlık artış olarak yansıyor.

Nitekim Türkiye’deki 10 yıllık tahvil faizleri son 2.5 ayda 1.9 puanlık artış kaydetti.

-Başta ABD olmak üzere küresel enflasyonun seyrine bağlı olarak **faizlerde düşüşün durduğu hatta yükselişe geçme aşamasına girdiğini söylenebilir. Bunun sonrasını merkez bankalarının yapacakları yanında enflasyondaki artışın kalıcı olup olmayacağı belirleyecek.**

İÇERİDE ENFLASYON DA FAİZLER DE YÜKSEK

-Bizim Merkez Bankası da perşembe günü faiz kararını böyle bir küresel ortamda verecek.

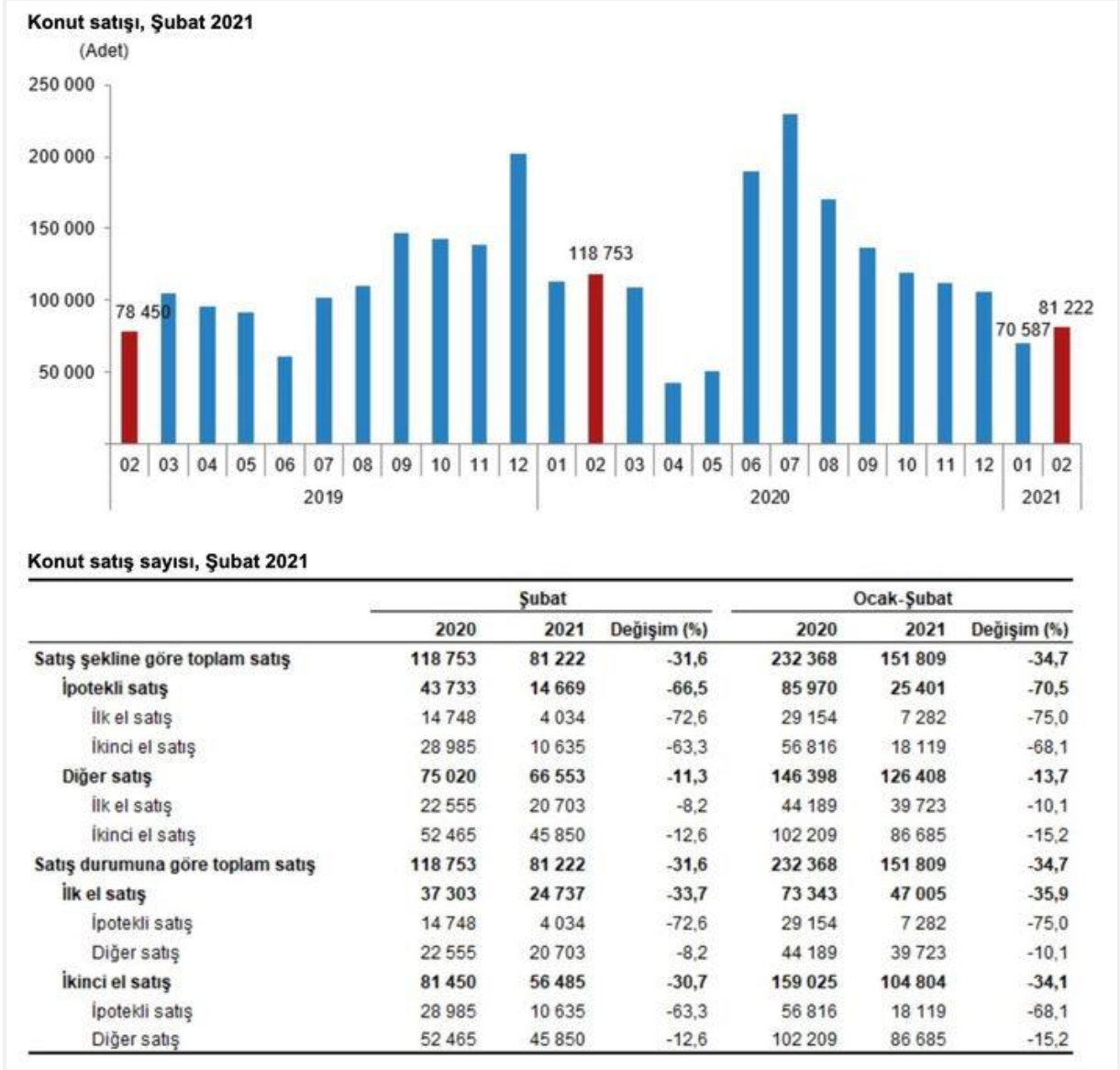
-TCMB karar verirken elbette yurtiçi ortamı dikkate alacak, enflasyonun ve ekonominin durumuna bakacak.

-Şubat ayı ile birlikte yıllık enflasyon yüzde 15.61’e yükseldi. Politika faizi yüzde 17. Aradaki fark 1.39 puana kadar indi.

-Dahası çekirdek enflasyonlar daha yüksek ve tarım üretici fiyatı yüzde 21.32, **Üretici Fiyatları yüzde 27.09’da.** Dışarıdan da enflasyon ithal ediyoruz.

-Ekonominin genelinde bir canlılık var. Pek çok insan buna itiraz edebilir. Mesela konut piyasasında işler iyi gitmiyor, hatta geriliyor. Bu piyasada alıcı ve satıcılar isterler ki, faizler düşsün.

-Nitekim son aylarda hızlanan faiz artışlarına paralel **şubat ayı konut satışları yüzde 31.6 azaldı.** Azalmanın çok büyük kısmı **ipotekli satışların yüzde 66.5 gerilemesinden kaynaklandı.**

-Çünkü konut kredi faizleri şubat ayında yüzde 17-18 düzeylerinde ve kullanıcılar için cazip değildi. Ocak ayında da benzer durum vardı. Sonuçta **iki aylık dönemde ipotekli satışlar yüzde 70.5 geriledi ve toplam satışlar da yüzde 34.7 düştü**. Konut piyasası çok durgun, hatta gerileme içinde.

ŞUBAT DA EKONOMİDE CANLI GEÇTİ

-Ama otomobil satışları tam gaz gidiyor, iç tüketim canlı. Nitekim dün açıklanan **şubat ayı Bütçe verileri vergi gelirlerinde güçlü bir artışı koydu**. Şubatta vergi gelirleri yüzde 37.2 arttı.

	2020			2021			2021/2020
(Milyon TL)	Bütçe	Şubat	Yüzde	Bütçe	Şubat	Yüzde	Değişim (%)
Bütçe Gelirleri	956.588	86.136	9,0	1.101.146	119.579	10,9	38,8
Genel Bütçe Gelirleri	936.635	81.114	8,7	1.076.332	114.671	10,7	41,4
Vergi Gelirleri	784.602	71.729	9,1	922.744	98.437	10,7	37,2
Gelir Vergisi	182.121	10.447	5,7	195.288	12.532	6,4	20,0
Kurumlar Vergisi	89.393	25.601	28,6	105.174	36.983	35,2	44,5
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	57.805	4.504	7,8	71.579	6.831	9,5	51,6
Özel Tüketim Vergisi	175.175	11.851	6,8	213.731	14.030	6,6	18,4
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	24.982	1.928	7,7	28.462	2.003	7,0	3,9
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	158.063	10.083	6,4	194.923	15.391	7,9	52,6
Damga Vergisi	21.500	1.740	8,1	23.812	2.140	9,0	23,0
Harçlar	29.550	2.354	8,0	34.395	3.311	9,6	40,7
Diğer	46.013	3.221	7,0	55.381	5.217	9,4	62,0
Vergi Dışı Gelirler	152.033	9.385	6,2	153.587	16.234	10,6	73,0
Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	12.464	2.664	21,4	16.547	2.427	14,7	-8,9
Düzen. ve Denet. Kurumlarının Gelirleri	7.488	2.359	31,5	8.267	2.481	30,0	5,2

-Alt kalemlerde **dahilde alınan KDV yüzde 51.6 gibi çok yüksek oranda arttı**. İthalde alınan KDV de yüzde 52.6 artarken, özel tüketim vergisi yüzde 18.4, damga vergisi yüzde 23, harçlar yüzde 40.7 büyüdü.

-Bu vergilerin hepsi dolaylı vergiler ve tüketime dayalı. Geçen yılın ilk çeyreğinde yüzde 4.5'lik büyüme vardı. Yani baz etkisi kaynaklı bir artış değil.

-Yılın iki aylık döneminde ise dahilde alınan KDV artışı yüzde 40.9, özel tüketim vergisi yüzde 21.6, ithalde alınan KDV yüzde 47.8 büyüdü.

-Ekonominin durgun hatta küçülen sektörleri yanında canlanan, büyüyen sektörleri var ki, bu vergiler tahakkuk ediyor ve ödeniyor.

EMTİA FİYATININ %31 ARTIŞI NEYE YOL AÇAR?

-Altın ithalatının hız kesmesine ve düşmesine karşılık toplam ithalat şubatta yüzde 8 ile artmaya devam ediyor.

-İthalatın dörtte üçü ise emtiadan, yani hammadde, ara malından oluşuyor. Her yıl ortalama 166 milyar dolar hammadde ithal ediyoruz. **Emtia fiyatları da son 6 ayda küresel çapta ve dolar bazında yüzde 31 arttı**. Son bir yıldaki artış da yüzde 46 oldu. Enerji, tarım ürünleri, metal ve değerli metaller dahil.

-Dünün ve bugünün ham maddesi yarının nihai ürünü olacak, fiyat artışları da bütün malların içine girecek ve maliyetleri artıracak.

-Üzerine pandemi yılında tedarik zincirlerindeki aksamalar, taşımalardaki zorluklar, spekülasyon ve manipülasyonlar da dahil olacak.

-Dünyada enflasyon yükselirken, bizde ne ve nasıl olup da azalacağını ise Merkez Bankası ile hükümetin yaptıkları ve yapacakları belirleyecek.

16 Mart 2021, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Darbeler geçmişte Türkiye'nin dış politikasını etkilerdi... Şimdi sıra Mısır'da

Mısır'la diplomatik ilişkilerin başlaması, ülkelerin dış politikaları ile iç siyasetleri arasındaki ilişkiler konusunu yine gündeme getirdi. Hatırlanacağı gibi Mısır'da, **Sisi** darbesi ertesinde Türkiye bu ülkeyle ilişkilerini dondurmuydu. Aradan geçen yıllar içinde Mısır, Türkiye aleyhindeki gelişmelerde hep taraf oldu. Örneğin, Yunanistan'la ittifak kurmayı da denedi. Ancak **Doğu Akdeniz'e ilişkin sorunlar nedeniyle Yunanistan'a karşı Türkiye'nin yanında yer aldı.**

Türkiye'nin darbeleri

27 Mayıs 1960 askeri darbesinden başlayarak her 10 yılda bir askeri darbelere sahne olan Türkiye'nin dış politikası da bu nedenle kesintilere konu edilmişti... Avrupa Konseyi üyeliği askıya alınan Türkiye'nin askeri rejimini ilk tanıyan ülke genellikle Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. Mısır'daki darbeye İhvan'ın iktidarına son verilmesi de başta İsrail olmak üzere Amerika ve Avrupa ülkelerini mutlu etmişti. Ama Türkiye, Sisi darbesini kınayarak bu ülkeyle ilişkilerini dondurmuydu.

Mısır ve Türkiye

Mısır Dışişleri Bakanı **Semih Şükrü**, iki ülke arasındaki ilişkilerin normalleşmesi için Türkiye'nin, Mısır'ın ilke ve hedeflerine uyum sağlaması gerektiğini söyledi. Meclis Dış İlişkiler Komisyonu'nda değerlendirmelerde bulunan Şükrü, Ankara ile Kahire arasında yıllarca süren gerilimli ilişkileri normale döndürme yönündeki çabaları doğrularken, iki ülke arasındaki diyalogun hâlâ sınırlı olduğunu belirtti. Bakan Şükrü, **"Türkiye'yle normal diplomatik çerçevede dışında hiçbir iletişimin olmadığını"** söyledi.

Önemli gelişmeler

Bilindiği gibi Dışişleri Bakanı **Mevlüt Çavuşoğlu**, Mısır'la diplomatik düzeyde temasların başladığını açıklamıştı. Cumhurbaşkanı **Erdoğan** da Mısır ve Türkiye halkları arasındaki yakınlığı hatırlatarak, ilişkilerin daha da gelişebileceğini söylemişti. Sonuçta özellikle **Biden**'in Washington'da iktidar olması, Ortadoğu'daki tabloyu değiştireceğe benziyor. Örneğin, Mısır'ın müttefiki Suudi Arabistan ile Amerika'nın eskisinden farklı ve soğuk ilişkilere girdiği gerçeği de Mısır'ı etkilemiş olabilir.